

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. birželio 22 d. paduotu **atsakovės Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Palangos skyriaus** kasaciniu skundu dėl Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 6 d. nutarties peržiūrėjimo ir prašymu atidėti žyminio mokesčio sumokėjimą,

nustatė:

Ieškovę prašė teismo: 1) įpareigoti atsakovę Nacionalinę žemės tarnybą savo lėšomis per 14 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos sutvarkyti žemės sklypo dalį ir aplink ją bendro naudojimo teritorijoje esančias atliekas, pašalinant, išvežant susikaupusį statybinių medžiagų laužą bei atliekas, etc.; 2) jei šiuo įpareigojimų atsakovę nustatytu terminu neįvykdytų, leisti ieškovei sutvarkyti žemės sklypo dalį ir aplink ją bendro naudojimo teritorijoje esančias atliekas, pašalinant, išvežant susikaupusį statybinių medžiagų laužą bei atliekas, etc., savo lėšomis, išieškant iš atsakovės visas patirtas išlaidas, ir priteisti 6 proc. metines palūkanas nuo patirtų išlaidų, susidariusių vykdančiam teismo sprendimą, iki visiškai skolos išieškojimo; 3) įpareigoti atsakovę užtikrinti, kad žemės sklypo dalyje ir aplink ją bendro naudojimo teritorijoje nebūtų kaupiamas, laikomas, sandėliuojamas statybinis laužas, atliekos, etc., o jeigu šie reikalavimai būtų pažeisti, skirti atsakovei 100 Eur baudą už kiekvieną šio draudimo pažeidimo dieną, priteisiant lėšas ieškovės naudai. Plungės apylinkės teismas 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies, įpareigojo atsakovę Nacionalinę žemės tarnybą savo lėšomis per 30 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos sutvarkyti žemės sklypo dalį ir aplink ją bendro naudojimo teritorijoje esančias atliekas, pašalinant, išvežant susikaupusį statybinių medžiagų laužą, atliekas; kitus reikalavimus atmetė. Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. balandžio 6 d. nutartimi iš esmės paliko nepakeistą Plungės apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimą, tik patikslino teismo sprendimo rezoliucinę dalį, kuria atsakovei nustatytas įpareigojimas, ir įpareigojo atsakovę užtikrinti žemės sklypo dalies ir aplink ją bendro naudojimo teritorijoje esančių atliekų sutvarkymą, pašalinant, išvežant susikaupusį statybinių medžiagų laužą, atliekas iš sklypo dalies.

Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 6 d. nutartį ir Plungės apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti.

Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu kasacijos pagrindu – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuoti pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Atsakovės

kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias valstybinės žemės patikėjimo teisės subjekto teise disponuoti valstybine žeme (Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 32 straipsnio 3 dalis, Žemės įstatymo 2 straipsnio 23 dalis), pažeidė proceso teisės normas, reglamentuojančias įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą.
2. Nacionalinei žemės tarnybai teisės aktais nėra pavesta prižiūrėti (tvarkyti) valstybinę žemę, kuri neperduota kitiems asmenims ar neperleista, taip pat Nacionalinė žemės tarnyba nėra teisės aktais įpareigota užsiimti ūkine ar kita veikla valstybinėje žemėje, t. y. Nacionalinei žemės tarnybai nepriskirta pareiga tvarkyti valstybinę žemę (šienauti valstybinę žemę, tvarkyti joje krūmynus, piktžoles, šiukšles ir pan.). Be to, Vyriausybė šiems darbams Nacionalinei žemės tarnybai nenumatė finansavimo.
3. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 28, 36 ir 45 dalyse nurodyta, kad savivaldybių savarankiškosios funkcijos yra priskirtas aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas bei kitos funkcijos, kurios nėra priskirtos valstybės institucijoms. Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklėse, patvirtintose Palangos miesto savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 11 d. sprendimu Nr. T2-131 „Dėl Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių patvirtinimo“ 1 punktu, yra nustatyti bendrieji ir specialieji tvarkymo ir švaros reikalavimai, kurie taikomi visoje Palangos miesto savivaldybės teritorijoje ir jų laikytis privalo visos institucijos, įstaigos, įmonės ir gyventojai, taip pat į savivaldybės teritoriją atvykę kiti fiziniai ir juridiniai asmenys. Žemės savininkas arba kitas fizinis ar juridinis asmuo, užsienio organizacija, juridinio asmens ar užsienio organizacijos filialas, naudoja žemę įstatymų, administracinių aktų, teismo sprendimų, sandorių ar kitu teisiniu pagrindu. Taisyklių reikalavimus pažeidę asmenys atsako įstatymų nustatyta tvarka, o šių taisyklių laikymosi kontrolę užtikrina Palangos miesto savivaldybės administracijos ir Palangos miesto policijos komisariato atsakingi pareigūnai.
4. Pagal Atliekų tvarkymo įstatymo 35 straipsnio 2 dalį nuostoliai, atsiradę dėl komunalinių atliekų ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo neorganizavimo ar netinkamo organizavimo, atlyginami iš atitinkamos savivaldybės biudžeto.
5. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2008 m. vasario 23 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. A261-265/2009 nurodė, kad Atliekų tvarkymo įstatymo prasme asmenų prievolė tvarkyti atliekas tiesiogiai sietina su jų turėjimu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2010 m. gegužės 21 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A502-503/2010 pažymėjo, kad „...žemės

sklypas, kurio dalyje yra nelegalus sąvartynas, buvo valstybinė žemė. Taigi, vadovaujantis AAĮ 321 straipsniu, jame sukaupytų atliekų išvalymas buvo savivaldybės pareiga. Tokia pareiga numatyta ir SAARSPĮ 4 straipsnio 1 dalies 1 ir 5 punktuose. Be kita ko, Atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnis nustato, kad savivaldybių institucijos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą...>“. Vadinasi, savivaldybei yra pavesta organizuoti atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą.

6. Už atliekų tvarkymą yra atsakingas atliekų turėtojas, o jo nenustačius, ši funkcija yra priskirta savivaldybėms. Atsižvelgiant į šiukšlių pobūdį, akivaizdu, kad jos objektyviai negalėjo atsirasti iš Nacionalinės žemės tarnybos minėtoje žemėje vykdomų funkcijų, susijusių su valstybinės žemės valdymu patikėjimo teise, o tai reiškia, kad Nacionalinė žemės tarnyba šioje byloje buvo netinkamas atsakovas.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismas netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai). Tai konstatavus, nesprendžiamas klausimas dėl atsakovės prašymo atidėti žyminio mokesčio sumokėjimą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gražina Davidonienė

Algirdas Taminskas